

10.08.2020

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Viite: Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta sekä varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on valmisteltu hallituksen esitysluonnos laiksi kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta sekä varhaiskasvatuslain muuttamisesta. Esitysluonnoksessa ehdotetaan ensinnäkin säädettäväksi vuosina 2021 – 2024 toteutettavasta esiopetuksen kokeilusta, johon osallistuvat kunnat ja esiopetuksen toimipaikat valittaisiin ositettuna satunnaisotantana. Kokeilun kohdejoukkoon kuuluisivat kokeilukuntien vuonna 2016 ja 2017 syntyneet lapset. Tavoitteena on, että kaksivuotiseen esiopetukseen osallistuisi noin 10 000 lasta.

Toiseksi esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatuksesta annettua lakia. Ehdotetut muutokset liittyvät varhaiskasvatuksen tietovarannon tietoteknisten luovutustapojen moninaistamiseen, jonka tarkoituksena on sujuvoittaa kokeiluun liittyvää otanta-, seuranta-, arviointi- ja tutkimustyötä.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilua koskeva laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2021 ja varhaiskasvatuslain muuttamista koskeva laki syksyllä 2020. Esitysluonnos liittyy valtion vuoden 2021 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta. Pyydettyä lausuntonaan valtiovarainministeriö toteaa seuraavaa.

Valtiovarainministeriö toteaa ensinnäkin, että määrärahojen kohdennukset toteutetaan JTS- ja talousarvioprosesseissa. Vuoden 2021 talousarvioesitykseen liittyvät esitykset käsitellään syksyn 2020 budjettiriihessä. Vuoden 2021 talousarvioesityksessä tulisi olla maininta lausunolla olevasta hallituksen esitysluonnoksesta.

Hallituksen esitysluonnoksen taloudellisten vaikutusten mukaan kokeiluun on varattu rahoitusta yhteensä 30 milj. euroa ja kokeilun kulut rahoitetaan kokonaisuudessaan valtion talousarviossa opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokan momentilta 29.10.20. Kokeilun kulut korvataan kunnille kokonaisuudessaan. Hallituksen esitysluonnoksesta ei kuitenkaan käy selkeästi ilmi kaksivuotisen kokeilun arvioidut kokonaiskustannukset. Esitysluonnoksen jatkovalmistelussa on tarkoituksenmukaista täydentää luonnosta tältä osin. Lisäksi jatkovalmistelussa on esitysluonnokseen tarpeen lisätä arviointia siitä, miten maksuttomuuden laajeneminen mahdollisesti lisää palvelun kysyntää ja kustannuksia.

Esitysluonnos sisältää uusia lakisäätteisiä tehtäviä myös kansalliselle koulutuksen arviointineuvostolle. Luonnos ei kuitenkaan sisällä arviota seurannan ja arvioinnin kustannuksista, koska esitystä laadittaessa ei luonnoksen mukaan ole ollut varmuutta siitä, kuinka kauan seuranta ja arviointi kestävät. Valtiovarainministeriö katsoo, että kustannusarvioita voi valmistella erilaisten olettamien pohjalta ja oletamat on tarkoituksenmukaista sisällyttää esitysluonnokseen. Ottaen huomioon kansallisen koulutuksen arviointineuvoston taloudellinen tilanne ja käytettävissä olevat resurssit, valtiovarainministeriö katsoo, että myös kansalliselle koulutuksen arviointineuvostolle esityksestä mahdollisesti aiheutuvat kustannukset tulee esittää esitysluonnoksessa, ja tarvittaessa ne on rahoitettava opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokan kehyksestä.

Valtiovarainministeriön näkemyksen olisi varsin hyödyllistä, jos kaksivuotinen kokeilu tuottaisi laajasti tietoa sen toiminnallisista ja taloudellisista vaikutuksista kokeilukuntiin ja jos kokeilun vaikutuksia olisi mahdollista seurata monipuolisesti. Päätöksentekijän näkökulmasta olisi tarkoituksenmukaista seurata esimerkiksi sitä, muuttaako kokeiluun osallistuminen kunnan toimintatapoja yleisesti ja tuoko kokeilu sellaisia muutoksia, joilla on konkreettisia taloudellisia vaikutuksia.

Esitysluonnoksen tietosuoja- ja tiedonhallintaan liittyvien säännösten osalta valtiovarainministeriö kannustaa yhteistyöhön ministeriön JulkICT-osaston kanssa.

Lopuksi valtiovarainministeriö toteaa, että hallituksen esitysluonnos kuuluu kuntalain (410/2015) 13 §:n mukaisesti kuntatalouden ja –hallinnon neuvottelukunnassa käsiteltäviin asioihin.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Sami Yläoutinen